

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2023-09-04
2023:30Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden återkallar licenshavarens licens till och med den 30 juni 2024.

SKÄL**Bakgrund**

Licenshavaren var vid tiden för de anmälda regelöverträdelserna anställd som kundrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec). Licenshavaren har numera avslutat sin anställning hos företaget och licensen är vilande.

Företaget har anmält att licenshavaren har visat stora brister i sin kreditgivning genom att inte säkerställa och dokumentera kredittagares uppgifter om inkomst och anställning i enlighet med företagets kreditregelverk, att licenshavaren har gjort olovliga sökningar i företagets system samt brutit mot företagets regler om sekretess, jäv, intressekonflikter och bisysslor.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavarens licens återkallas.

Disciplinnämnden har på licenshavarens begäran hållit muntligt sammanträde i ärendet.

Företagets anmälan

Företaget har anfört i huvudsak följande.

Företaget har i en monitorering av kreditkvalitet funnit att licenshavaren har haft stora brister i sin kreditgivning. Vid en undersökning av elva kreditärenden konstaterades brister i samtliga. Licenshavaren har vidare vid fjorton tillfällen gjort olovliga sökningar på sina föräldrar i företagets system, vid två tillfällen skickat kundinformation till tredje part samt skickat sekretessbelagd information om en presumtiv kund via sin privata e-post. Utöver detta har licenshavaren brutit mot företagets regelverk om bisysslor då hen har varit styrelsesuppleant i sitt syskons företag utan att ha anmält bisysslan till företaget. Licenshavaren har slutligen vid två tillfällen registrerat ränterabatt på sina föräldrars bolån.

Brister vid kreditgivning

I samband med företagets utredning granskades vissa utvalda ärenden särskilt noggrant. Åtta krediter hade allvarliga brister (röda) och tre krediter bedömdes vara gula. Inga av dessa ärenden var gröna, dvs. utan några brister. Samtliga granskade ärenden hade kalkylfel varför bristen kan anses vara systematisk. Licenshavaren har angett att hen i de aktuella ärendena har säkerställt sökandens inkomst genom att titta i respektive kunds mobiltelefon och/eller genom uppvisande av inkomstunderlagen i fysisk form. Enligt företagets rutin för säkerställande av inkomst ska det i samtliga ärenden beskrivas hur återbetalningsförmågan har säkerställts, exempelvis genom att granska arbetsgivarintyg/lönespecifikationer. Det finns inte några sådana noteringar i de aktuella kreditärendena, inte heller finns underlag för kontrollerna inskannade i företagets system.

Licenshavaren har vidare påstått att gamla månadsavgifter från tidigare objekt har orsakat kalkylfelen. Den som beviljar ett kreditärende ska göra bedömningen av kundens förmåga att fullgöra sina åtaganden utifrån dennes faktiska ekonomiska förhållanden, dvs. inkomster och utgifter. Ett lånelöfte bygger ofta på schablonkostnader och kan inte läggas till grund för den slutliga kreditprövningen. Företaget delar inte heller licenshavarens uppfattning om att det har funnits brister i excelarket för uträkning av BRF-tillägg.

Olovliga sökningar

Licenshavaren har vid fjorton tillfällen gjort olovliga sökningar på sina föräldrar i företagets system. Oavsett om hen har haft fullmakt från föräldrarna strider hens agerande mot företagets regelverk om intressekonflikter och medarbetares egna bankaffärer.

Sekretess

I en kontroll av företagets e-post utförd av företagets säkerhetsavdelning har det kommit fram att licenshavaren via sin e-post i företaget vid två tillfällen har skickat kundinformation till tredje part. I kontroll av en annan medarbetares e-postkommunikation med licenshavaren har det vidare kommit fram att det förekommit kommunikation om en presumtiv kund via licenshavarens privata e-post.

Bisyssla

Enligt Bolagsverket har licenshavaren uppdrag i ett aktiebolag. Alla typer av styrelseuppdrag, även uppdrag som suppleant i ett bolag, är bisysslor och kräver tillstånd för att få utövas. Denna bisyssla har inte anmälts och/eller godkänts av företaget vilket ska göras årligen.

Jäv och intressekonflikter

Licenshavaren har brutit mot företagets regelverk om intressekonflikter genom att vid två tillfällen ha registrerat ränterabatt på sina föräldrars bolån.

Företagets bedömning

Företagets årliga och obligatoriska etikutbildning inkluderar kunskapspåfyllnad om intressekonflikter, jäv och banksekretess. Likaså ingår dessa ämnen i Swedsecs kunskapskrav för

rådgivarlicens. Det är företagets uppfattning att licenshavaren borde ha varit väl insatt i gällande regelverk.

Licenshavaren har hänvisat till att hen har haft hög arbetsbelastning, men detta ursäktar aldrig regelöverträdelser. I de fall där en medarbetare känner att denne inte kan genomföra sitt arbete på det vis företaget ställer krav på behöver medarbetaren lyfta frågan med sin chef eller chefens chef. Om man inte får gehör måste frågan föras vidare till högre nivå.

Licenshavaren har vidare riktat kritik mot företagets granskning och genomförda kontroller. Företaget kan av säkerhetsmässiga skäl inte i detalj gå in på hur företagets kontrollstruktur ser ut, annat än att den utgörs av flergradiga kontroller på en hög nivå. Kontrollerna genomförs av helt oberoende personer i en särskild enhet i företaget och utan kännedom om de granskade personerna i fråga.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har medgett att hen kan ha missat att dokumentera på rätt sätt och att det kan ha blivit fel vid angivande av BFR-avgift i kalkyler. Licenshavaren har också medgett att hen gett sina föräldrar ränterabatt och att hen gjort ett fåtal sökningar på föräldrarna i företagets system. Licenshavaren förnekar att hen har haft en otillåten bisyssla. Licenshavaren förnekar också att hen har skickat information till tredje part på ett otillåtet sätt och att hen har skickat sekretessbelagd information om en presumtiv kund via sin privata e-post.

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande.

Licenshavaren var nyanställd i företaget och hade personer omkring sig med ett visst tillsynsansvar över hen. Licenshavaren har utfört arbete och begärt hjälp genom att fråga sina kollegor och ansvariga i situationer där hen inte har haft tillräckligt med kunskap. Det är oundvikligt att en nyanställd inom branschen kommer att göra fel i början av sin karriär. Licenshavaren har arbetat i enlighet med de rutiner och det arbetssätt som tillämpades på det kontor där hen var anställd.

Brister vid kreditgivning

Det har funnits alltför få personer med bolånelicens på kontoret och licenshavaren har haft väldigt hög arbetsbelastning. Det har påverkat licenshavarens arbetssätt och föranlett minskad noggrannhet vad gäller administrativa åtgärder som dokumentation. Licenshavaren har kontrollerat kundernas uppgivna inkomster genom att granska inkommen lön i kundernas mobilbank eller genom att de visat inkomstunderlag i fysisk form under mötets gång.

Flera av de granskade ärendena rör lånelöften. Vid det kontor där licenshavaren arbetade var det praxis att, i brådskande fall, ge ett lånelöfte med förbehåll. Lånelöftet var då villkorat av att kunden kom in med underlag som styrkte de lämnade uppgifterna innan lånet betalades ut. Det krävdes alltså inte att underlag togs in och dokumenterades redan när lånelöftet gavs.

För att räkna ut och undersöka en bostadsrättsförenings ekonomi (BRF-analys) har företaget en excel-fil där olika nyckeltal ska läggas till genom att granska årsredovisningar/ekonomiska planen. Dessa nyckeltal ska beräknas av rådgivaren och appliceras i filen för att därifrån

generera ett eventuellt påslag i kalkylen. Det har förekommit att excelfilen genererat fel belopp med anledning av att systemet kan läsa av nyckeltalen fel. Detta har skett tidigare bland andra kollegor och är ett generellt känt fel som förekommer i företagets system. Vid beräkning av månadsavgiften används vidare alltid den första lägenheten som kunden är intresserad av att köpa. Det är vanligt att kunder anger att de vill köpa en viss lägenhet men att de därefter väljer att köpa en annan lägenhet än den som först presenterades till handläggaren under mötet, vilket också kan ha föranlett att licenshavaren eventuellt glömt att ändra till den nya månadsavgiften i kalkylen.

Det har inte rört sig om systematiska fel och licenshavaren har inte uppsåtligen hanterat ärendena felaktigt eller haft för avsikt att skada förtroendet för företaget. Licenshavaren har hanterat uppemot 150-200 bolåneärenden och även flera andra typer av bankärenden under tiden hen var anställd på företaget. Det är därmed oundvikligt att göra fel vid några tillfällen.

Olovliga sökningar

Licenshavaren har fått en muntlig fullmakt av sina föräldrar att göra slagningar på dem för att kontrollera deras ekonomi. Enligt den information som licenshavaren fick av kollegor får man göra slagningar på sina familjemedlemmar om de har godkänt det. Licenshavaren har endast gjort slagningar på sina föräldrar och endast vid ett fåtal tillfällen.

Sekretess

Det har funnits kunder som inte talar svenska och då de inte har haft tillgång till en auktoriserad tolk har licenshavaren tagit hjälp av en medföljande familjemedlem som kunden hänvisat till. Kunden har då angett att handlingar ska skickas till familjemedlemmens e-postadress. Det mail som skickades från licenshavarens privata e-post gällde en ansökan om lån till ett bolag som licenshavaren och en annan person avsåg att starta tillsammans. Licenshavaren skickade alltså mailet i egenskap av privatperson och lånesökande, inte i egenskap av anställd på företaget. Licenshavaren har därför inte brutit mot någon banksekretess genom att skicka mailet.

Bisyssla

Att licenshavaren hade en bisyssla framgick tydligt på hens CV som skickades in när licenshavaren sökte arbete på företaget och kommunicerades till rekryteraren under anställningsintervjun. Företaget anmärkte inte på bisysslan vilket därmed tolkades som en typ av godkännande från företagets sida. Licenshavaren har inte varit aktiv eller arbetat i företaget utan har enbart stått med som suppleant.

Jäv och intressekonflikter

Det är riktigt att licenshavaren gav personalränta till sina föräldrar. Licenshavaren hade för avsikt att flytta tillbaka hem till sina föräldrar och skulle då själv bli betalningsansvarig för hushållskostnader, däribland bolånet. Licenshavaren uppmärksammade dock inte regeln om att det finns ett krav på att den anställde själv ska stå med som låntagare för att utnyttja personalrabatten. Licenshavaren är djupt ångerfull och besviken över att hen inte kontrollerade regelverket om denna situation.

Kommentarer om företagets utredning

Det verkar finnas åtgärder i företagets utredning som har utförts på ett tvivelaktigt sätt och licenshavaren misstänker att företagets granskning har utförts av personliga skäl. De granskade ärendena har inte valts ut slumpmässigt utan företaget visste vilka ärenden den skulle granska.

Avslutande kommentar

Licenshavaren har under sin anställning haft en chef som inte har kontrollerat hens arbete. Licenshavaren har dock haft en kontinuerlig kontakt med sina kollegor och uppfattade detta som ett vedertaget arbetssätt på företaget. Licenshavaren agerade på samma sätt i vissa fall som andra före hen hade agerat och i enlighet med de arbetsrutiner som tillämpades på kontoret.

Licenshavaren ångrar djupt de misstag hen har gjort och har tagit till sig av kritiken. Licenshavaren har inte haft något uppsåt att göra fel och är mycket ledsen över situationerna. Det bör beaktas som en förmildrande omständighet att licenshavaren blev uppsagd från sin provanställning hos en annan arbetsgivare pga. företagets anmälan till Swedsec.

Överväganden

Kreditgivning

Företaget har granskat elva kreditärenden och funnit brister i samtliga. I åtta ärenden var bristerna allvarliga. Licenshavaren har medgett att hen kan ha missat att dokumentera på rätt sätt och att det kan ha blivit fel vid angivande av BRF-avgift i kalkyler. Licenshavaren har uppgett att hen har kontrollerat kundernas uppgivna inkomster genom att granska inkommen lön i kundernas mobilbank eller genom att de visat inkomstunderlag i fysisk form under mötets gång. Licenshavaren har även uppgett att flera av ärendena avsåg lånelöften, och att det på det kontor där hen arbetade tillämpades en rutin att ge villkorade lånelöften. Kunden fick då komma in med underlag i efterhand.

Av företagets utredning och licenshavarens medgivanden framgår att det rör sig om omfattande brister i kreditgivningen. Dokumentationen har i flera fall varit mycket bristfällig. Även om de aktuella ärendena utgör en mindre del av samtliga ärenden som licenshavaren har handlagt handlar det om flera fall av allvarliga överträdelser av regelverket för kreditgivning. Licenshavarens agerande har riskerat att utsätta både företaget och företagets kunder för oönskade kreditrisker.

Disciplinnämnden anser emellertid också att det vid bedömningen av allvaret i överträdelserna inte kan bortses ifrån att licenshavarens hantering av de ärenden som avsåg lånelöften skedde i enlighet med det arbetssätt som var etablerat på det kontor där licenshavaren arbetade, en uppgift som företaget inte har invänt emot.

Olovliga sökningar

Licenshavaren har medgett att hen gjort sökningar på sina föräldrar men har invänt att hen haft fullmakt från dem. Oavsett om licenshavaren har haft fullmakt strider sökningarna mot

företagets regler. Tillgången till företagets interna system innebär ett förtroende från arbetsgivarens sida som den anställde förväntas hantera på ett korrekt sätt.

Sekretess

Företaget har anmält att licenshavaren vid två tillfällen har lämnat ut kundinformation till utomstående. Licenshavaren har uppgett att det ibland har funnits utomstående personer som agerat tolk samt att kunden har angett att handlingar ska skickas till den medföljande personen. Någon fullmakt för den utomstående personen att hantera kundens ärende har dock såvitt framgår inte funnits. Disciplinnämnden finner därför att licenshavaren genom sitt agerande har brutit mot reglerna om banksekretess.

När det gäller mailet som skickades från licenshavarens privata e-postadress har licenshavaren uppgett att det gällde en ansökan om lån till ett annat företag som licenshavaren och en annan person avsåg att starta tillsammans och att licenshavaren alltså skickade mailet i egenskap av privatperson. Företaget har inte invänt mot detta. Något brott mot banksekretessen föreligger därmed inte i den delen.

Bisyssla

Av företagets anmälan framgår att licenshavaren har ett styrelseuppdrag i ett aktiebolag som hen inte ansökt om godkännande för. Licenshavaren har invänt att hen informerade rekryteraren om detta vid anställningen och att ingen gjorde någon invändning vilket licenshavaren tolkade som ett godkännande. Av företagets regler framgår att medarbetare ska ansöka i särskild ordning om tillstånd innan de accepterar eller åtar sig en bisyssla och att nyanställda medarbetare ska ansöka om tillstånd så snart som möjligt. Vad licenshavaren invänt fråntar hen inte från ansvar i den delen.

Jäv och intressekonflikter

Licenshavaren har medgett att hen har registrerat ränterabatt, motsvarande personalränta, för sina föräldrars bolån vid två tillfällen. Licenshavarens agerande strider mot företagets regler om intressekonflikter och jäv som anger att anställda inte får handlägga ärenden för sig själv eller närstående.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis har licenshavaren brutit mot företagets regler om kreditgivning samt mot reglerna om banksekretess, jäv och intressekonflikter. Licenshavaren har också i strid med företagets regler gjort olovliga slagningar. Företagets regler bygger på lag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Föreningen Svensk Värdepappersmarknads vägledning.

Licenshavaren har mot företagets anmälan invänt att hen varit nyanställd och att hen har frågat kollegor och ansvariga om hjälp när hen varit osäker samt att hen, när det gäller hanteringen av lånelöften, har följt den praxis som tillämpades på det kontor där hen arbetade. Licenshavaren har också haft en hög arbetsbelastning.

Som licenshavare har man ett eget ansvar att se till att de regler som gäller för verksamheten följs. Licenshavaren genomgick Swedsecs licensieringstest för rådgivare i februari 2021 och för bolån i november 2021, båda med godkänt resultat. Företaget har också en årlig och obligatoriska etikutbildning som inkluderar kunskapspåfyllnad om intressekonflikter, jäv samt banksekretess. Licenshavaren borde därför ha varit väl förtrogen med relevanta interna och externa regelverk. Att licenshavaren trots detta har gjort sig skyldig till ett så pass stort antal överträdelser, som dessutom har gällt flera olika regleringar, tyder på att licenshavaren inte har förstått vikten av att följa de regler som gäller för verksamheten.

Disciplinnämnden finner att regelöverträdelserna är så många och allvarliga att påföljden inte kan bli annan än att licenshavarens licens återkallas. Mot bakgrund av omständigheterna i ärendet – bl.a. att licenshavaren var ny i branschen och nyanställd i företaget samt det som licenshavaren obestritt har uppgett om arbetssituationen och arbetsrutinerna på det kontor där hen arbetade – finner nämnden emellertid att det finns skäl att göra återkallelsen tillfällig. Licenshavarens licens ska därför återkallas till och med den 30 juni 2024.

På disciplinnämndens vägnar

Kristina Ståhl

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Kristina Ståhl, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. börschefen Carl Johan Högbom, direktören Kajsa Lindståhl och f.d. chefsjuristen Jan Persson.